

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

ΤΟΥ Κ. ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ο πελαργός ξεφτασε μαζί με το χαλιδόν κηρύχοντας την άνοιξη μαζί με άλλα της σημάδια: της γής τις όμορφες, που καταπράσιναν ολιζότανε και με το χαμομήλιου τους γαλαξίες και τις παπαρούνας, σαν τα φέσια τουρκικού άσπεριού, κοκκινίζοντας τα λειβάδια. Το χαλιδόν χίτσει τη φωνή του φλόγο κι' ο πελαργός πιά σένα ποδάρι έπιοκοπεί τα γύρω από τάψηλο καμπαναριό του χωριού συγχυτικώνας το ράμφος του και κροταλίζοντας. Τα ρυάκια και τα ποτάμια γάργαρα τραγουδούν. Οι ίτιες καταπράσινισαν και κινούν τις κορφές τους κατακαρούμενες κι' αυτές από την καινούργια φυλλωσιά τους και καθρεφτίζονται στις δυχες των ποταμιών, που τραγουδιστά κατεβάζουν τα νερά τους προς την Έργενα, που κι' αυτή κατηγορείται προς τον Έβρο—κι' δάβλωνεται και σμίγει για να μεγαλώσει ο παλαίος αυτός κομάρης της Θράκης, σαν το Νείλο στις Αιγυπτιακές άμμουδιές. Ο Έβρος κυλώντας κι' αυτός τραγουδά το παλιό τραγούδι της κυριαρχίας στο Θρακικό κόμμο κατηγορίζοντας από το Σκόμιο, προσπερνώντας την τριλόφη Φιλιοπόπολη, ανταμώνοντας στην Άδριανούπολη τους τρεις συντρόφους του και συναγωνιστές του τον Άρδα, τον Τόντζα και τον Άρτιοκο. Χαρά Θεός και στο σμιζιμό τους. Αύτη ή άνοιξη ή αιώνια, σαν πίνακας του Βελασκέσ άθάνατος, έβλεψε τις όμορφες της και ή χαρά έλχειλη οτά πρόσωπα των ανθρώπων ξεχόθηκε παντού. Χαίρονται οι λαφοί, χαιρόνται οι κάμποι, χαιρείται το βουνό που άλαφρωμένο από το πολύ χιόνι, πήρε τώρα ένα βαθύ πράσινο χρώμα, που γίνεται άλαφρότερο, όπου ο ήλιος μπορεί και κατανικά με το φως του τη σκουράδα του άσους. Εύτυχια, εύτυχια! Το βελούδο βούτζει πετώντας από γύρω σε γύρω. Βγίκε το φιδί και πατάει κι' ή χιτρίδα στο σουσουτο. Ο κόκορας λένανε, τ' άρνι βελάζει και το μερμπάκι έξωμτίσει άνοιγόντας τα έγκατα της γής, άπως ο κρατήρας του ήφαιστείου. Όλα μινούν την άνοιξη. Είναι οι παλιοί καιροί της εύτυχίας στη Θράκη, που δεν είχε ξεσφύρασει ή κακία και δεν είχε μεγαλώσει τόσο τάνθρωπινο μίσος. Ο Τούρκος συγκώρταζε μαζί μας τότε κι' ή Πασχαλιά μας ήταν Πασχαλιά του. Το χωριό μας σκαρφαλωμένο στην ανατολική πλαγιά του άρχαίου Βουλαντινού βουνού με τα κάστρα, χαιρότανε χαρά μεγάλη, γιατί οι κάμποι καταπράσιναν, μινούσαν καλή σοδειά, καλά μπερέκτια. Όλα πήγαν έν τάξει! Καλή σπορά, πολλά χιόνια, νερά πολλά και στον καιρό τους. Σάν συνταγή εύτυχίας άγροτικής. Τώρα ένας κάμπος θαλερός κι' έλπιδοφόρος.

Ο Παπαλεωνίδας βγαίνει στο γαγάτι του από ψηλά κι' άτενίζει τον κάμμο—Σ' εόχαριστώ Θεέ μου ψιθυρίζει. Από μακριά άγναντεύει τα τζαμιά του Σουλτάν σελίμ της Άδριανουπόλεως. Άνεμίζονται τα ξεπλεγα μαλλιά του και βυθίζοντας τα δαχτυλά του χτενίζει τα γένειά του. Ονειρεύεται. Τις μέρες αυτές κόπισσε πολύ. Διάβασε, έγραψε, είπε βαγγέλια, βλόγησε το λαό, που καλοντυμένος και ήμερος κι' εύλαβητικός δεν έλειψε από την έκκλησιά. Τα πάθη του Χριστού τ' άκολούθησε εύθυσιμένος. Είναι Μεγασάβρατο περτιν, έλπιδοφόρο. Βλέπει το ποίμνιό του, άπως τα ποίμνια τους οι τσελιγγάδες και το χαιρείται. Απόψα μεσάνυχτα θά ύψωση την Άνάσταση και τη φωνή του, να βροντοφωνήσει το Χριστός Άνέστη.

—Έλα δώ παιδί μου, έλα! καλεί το γιό του, το παλικάρι του, έναν άγγελολακάμιο λεβέντη σαν κι' αυτόν.

—Τ' είναι πατέρα;

—Φέρε μου το τουφέκι, Τόχεις έτοιμάσει;

—Τόχω πατέρα. Έ, άπόψε θά το

σκούσω. Θα διαλαλήσω με την τριδιπλή ήχώ του βουνού μας την Άνάσταση.

Το χάιδεψε το κεφάλι ο Παπαλεωνίδας υπερήφανος για τη φότρα του. Χάιδεψε και το ντουφέκι του καθαρό, λαμπρό και πανέτοιμο. Όλο το χωριό άνάσθη τρυφερά, δόξαν δ' άβαντοπατάς, θα βροντοφωνήση την Άνάσταση.—Έλα κρέμασέ το και στην ώρα που χρειάζεται δείξε στον κόσμο πως έχεις ψυχή!

Στο κατέβασμα και βασιλεμα του ήλιου άποσώρθηκε ο Παπαλεωνίδας—Πάω να πούσω λιγάκι. Μπήκε στην κάμαρά του, άδάρσαεσάρακάτα λόγια τα παντοτεινά του άπόδειπνου και έπεσε στο ντιβάνι του, όπου συνήθιζε και τον έπηρε ο ύπνος. Ή παπαδιά με τις ατέλειωτες δουλειές τοίμαζε το μεγάλο τραπέζι της Άνάστασης. Έκαμε το ριζόγαλό της, έπλωσε τα σουρέκια της σαν ήρθαν από το φούρνο, ταχυτοίρησε τα πάντα υπέρκαλλη, μαντηλοδεμένη με το πρόσωπο φεγγάρι χαρούμενο και γελαστό, θόμισσε, άναψε την άκοιμητη καντήλα της βάζοντας λάδι κεύτρεπίζοντας το φυτίλι και μπαινοβγαίνοντας έσκυψε και χάρηκε τον γαλανομάτη παπά της με τα μαλλιά σαν χαιτή λεονταριού να κοιμάται γαλήνιος για να έμπνηση μεσάνυχτα για την Άνάσταση. Τόν χάρηκε ή παπαδιά και σταυροκοπήθηκε.—Θεέ μου, φύλαξέ τον! Παναγία, μαζί του. Έτσι σουρούπωσε, βρά υασε, σκετένισσε, κοιμήθηκαν τα κοκόρια, ή άγέλαδα με το μοσχαίρι της, το γρηγοβόλο γονάτισε στα χιόνια, βρόχωνσε πλημύρισε από τα σπινθηρόβια καντήλια του και μια ησυχία έπλώθηκε στο σκαρφαλωμένο χωριό. Γαλήνη και άρεσκία. Πότε δεν ήσκιωσε την ώρα κινήσε σπινθηράκι ή Μούργος το παλατιό του, το σπιτικό ήμεροσ, άφωτισσε, βρόχωνσε, έπλωσε στην αούλη, την κερπικώχη, την αλάληνια. Έγινε μια μεγάλη χιμάρων.

Έτσι συνταράχνη κι' ή παπαδιά τέ νεραϊδόσσο του του χωριού—πρασυχήθηκε, έκανε το σταυρό της και πλάκασε και τούτη τα ξεκουράση τα μέλη της για να και να κοιμηθεί μεσάνυχτα, μεσάνυχτα στην νωνήση μεσάνυχτα, σαν καλή χριστιανή.

Όταν ο Παπαλεωνίδας έζπνησε σαν από ρολόγι έμπνητρί, οιστρηλατιμένος, στάθηκε στο παραθύρι της κάμαράς του. Είδε τάτρη να λαμπυρίζουν σαν καντήλια. Είδε μακριά στον κάμπο το γειτονικό χωριό να φέγγη σαν διειρο με τα ταπεινά κι' άχνά φώτα της νυχτός. Έτριψε τα μάτια του, είδε το ρολόγι του. Τζούστο! Είπε και μονομιάς κάλεσε την παπαδιά του.—Σήκω, εολογημένη, ώρα είναι, πλώθηκε χτενίσθηκε, συγυρισθηκε, φόρεσε τα άντεριά του και σά διαπότης ώμορφάνθρωπος ένδύθηκε τον πασχαλινό τζουμπέ του και το καινούργιο καλιμαύκι του και παίρνοντας το ραβδί του έσυρε για την έκκλησιά διαβάζοντας λόγια προσευχής. Στο πρόφθαγμα του ο καθήλωνάπτης είχεν άνοιξει διαπάσσες τις πόρτες του αυλόγυρου της έκκλησίας και σερνοντας το σκονί της καμπάνας διαλαλούσε στις νύχτας τη σιγαλιά την ώρα της Πασχαλιάς, της Λαμπρής! Ή έκκλησία άεγγυβολούσε μέσα. Οι καντήλες άναμμένες και φωτάρές. Μπαίνοντας την έκκλησία αντίκρυσε στην άριστερή πόρτα του ιερού τον Άρχάγγελο με τη ρομφαία του. Το χαμογέλασε πασχαλινά. Έβγαλε το καλιμαύχι του και φίλησε το γλυκό του πρόσωπο. Έτσι μπήκε στο ιερό ψευδίζοντας: «Της μετανόας την κύλη άναξιν». Ο αούρανοβόαν έλαμψε από τον τρούλο και γαλήνεψε βλόγώντας. Ή Παναγία άγκαλοφορούσα περίχαρα σφιγγοντας στην άγκαλιά της το Χριστούλη της, με-

(Συνέχεια εις την 4ην σελίδα)

ΑΚΑΔ

Παπαχρ. 5
24/4/49

ΘΗΝΩΝ

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

(Συνέχεια εκ της α' σελίδας)

δίασε κι' αυτή, αν και περίλυπη για τὸ πάθος τοῦ παιδιοῦ της. "Όλα ἀνέθισαν πρόσωπα καὶ πράγματα. Τὸ χωριὸ μονομιᾶς πλήρωσε τὴν ἐκκλησιᾶ. "Όλοι λαμπροφοροῦν καὶ γιορτοροῖ. Τὶ εὐτυχία, τί χαρά, τί εὐδαιμονία!

"Ετσι στὴν ταχτική του ὥρα ὁ Παπαλεωνίδας λαμπροφοροῦν καὶ μὲ τὸ ἐπιγονάτιο κρεμασμένο, σὺν οἰκονόμος ὀφικιάλιος, στάθηκε στὴν ὥρῃ Πύλη μὲ τὴ λαμπάδα του— τὸ τρικέρι του ἀναμμένο,— ὕψωσε τὴ φωνὴ του μεγαλόπρεπη κι' ἄρχισε νὰ ψέλνῃ:

«Δεῦτε λάβετε φῶς

ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός»...

Μονομιᾶς ἀναψε ὅλη ἡ ἐκκλησιᾶ. Φέγγισε ὁ οὐρανὸς κι' ὁ οὐρανοβάμων φάνηκε ὅλος μεγαλόπρεπος στὸν τροῦλο. Χαμογέλασε καὶ κούνησε θαρρεῖς τὸ κεφάλι του κι' οἱ μποῦκλες τῶν μαλλιῶν του νόμισες ποὺ κινήθηκαν στοὺς ὤμους του, σὺν τοῦ Δία στὸν "Όλυμπο, κ' ἡ φωνὴ του βγῆκε ἀπὸ τὸ στόμα νὰ πῇ: «Χαίρετε λαοὶ καὶ ἀγαλλιάσθε».

Στὸν αὐλόγυρο ἔκαιε ὁ οὐρανός. Παντοῦ φῶς καὶ ἥσκιος. «Τὴν ἀνάστασιν σου Χριστέ Σωτήρ, ἄγγελοι ὕμνοισιν ἐν οὐρανοῖς καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξιώσον, ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ Σε δοξάζειν».

Τὶ μεγαλεῖο! Ἡ φύσις ἐναρμονισμένη μὲ τὰ ψυχὰς ἔψελνε τὸ θεῖο τροπάρη της κι' αὐτὴ. "Όλα ἔψελναν μαζί μὲ τὸν Παπαλεωνίδα, τὸν "Ομηρικὸ ἥρωϊκό παπᾶ μὲ τὶς μποῦκλες χυτὲς σὺν χαίτη λεονταριοῦ καὶ τὴ φωνὴ ἁρμονικὴ καὶ βροντερή. Καὶ σὺν εἶπε τὸ "Εὐαγγέλιο κατανοητικὰ καὶ ἀναγέλασε ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ. Φῶς, ἄρχισε νὰ βροντοφωνῇ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Καὶ χάριξε χαρὰ μεγάλη βλέποντας τὸ παλλικάρη του νὰ ὕψων τὸ νιουφέκι του τὸ ἀσημαδωμένο καὶ νὰ τραβᾷ τὴ σκανδαλὴ. —Νὰ ζῆς μωρέ, παιδί μου. Τέτοιος νάσαι πάντο! Κέλαμψε ἡ μορφή του καὶ ἀγρίεψε καὶ θέριεψε τὸ βλέμμα σὺν πῶς μηνούσε ὁ ἴδιος σὶδ λαὸ, πῶς ἔρχεται κ' ἡ ἀνάστασις τῆς Θράκης, ποὺ στὰ 1920 ἦρθε πραγματικὰ σὺν ψεύτικο ὄνειρο, ποὺ βάσταζε μόνον δυὸ χρόνια. Ἄλλι!

Μπαίνοντας στὴν ἐκκλησιᾶ λειτούργησε πασιχαρα καὶ μεγαλόπρεπα. "Εψαλε, ἐγκωμιάσε, εἶπε τὸ Εὐαγγέλιο, διάβασε τὶς Πασχαλινὲς εὐχὰς εὐχήθηκε «καλὴ λευτερίᾳ, καὶ ἀνάστασις τοῦ γένους».

Κ' ἡ ἀνάστασις τοῦ γένους ἦρθε γρήγορα. Μὰ τὸ "Εθνος μὲ τὴ διχόνοια ἔχασε τὴ χαρὰ τοῦ Θεοῦ. Κ' ἦρθαν τὰ πράγματα ἀνάποδα. Σήμερα ὁ Παπαλεωνίδας προσφυγὸς παπᾶς κοιμᾶται κι' ὀνειρεύεται τὴ Θράκη. Τὴν εὐτυχία της, τὴν εὐδαιμονία της καὶ γαλαζμένους, μὰ πάλι μεγαλόπρεπος κ' ὑπερήφανος, κλαίει τέτοιες μέρες γιὰ τ' ἀνεπανάρθωτα κακὰ τῆς φυλῆς «τ' ἀνήκεστα κακά», ὅπως λέγει. Ὁ Παπαλεωνίδας εἶνε ἕνας δυστυχὴς νοσταλγὸς τῶν περασμένων ποὺ σιγολοῦναι σὺν τὴν λαμπάδα τῆς Ἀνάστασις μὲ τοὺς καημὺς τῆς ξενητεῖας. Κάποτε παρηγορεῖται καὶ λέγει τέτοιες μέρες. «"Όν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει». Θὰ ξαναπαῖμε, δὲ μπορεῖ, θὰ ξαναπαῖμε στὴ Θράκη! Ὁ Θεὸς βοηθός.

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Αθῆναι 20-4-49

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Παπαλεωνίδας
24/4/49